

N:o 1.

Af Friherre Fleetwood, Viktor, angående ändring af nu gällande stadganden rörande den från tullmedlen utgående ersättning till stapelstäderna för den upphörda tolagsafgiften.

I den tid, då Statens inkomster, för det alltmer ökade behovet, synas otillräckliga, men den allmänna ekonomiska ställningen i landet icke tillåter någon högre beskattning, än den som förefinnes, är det företrädesvis af vigt tillse huruvida icke någon del af dessa inkomster användas på ett obehörigt och för ändamålet främmande sätt.

Genom Kongl. Brevet den 21 September 1715 beviljades Rikets samtliga stapelstäder rättighet, att genom egen försorg och under namn af tolag (tillägg) uppbära en särskild afgift af in- och utförda varor mot skyldighet att uppföra och vidmagthålla brygga, packhus och andra för tullväsendet nödiga byggnader samt »*andra kostnader betala.*» Dessa skyldigheter stadfästades och bestämdes ytterligare dels genom Kongl. Kommers-kollegii Cirkulär den 16 Juni 1719 och dels Kongl. Maj:ts skrivelse den 22 Juli 1828. Den komité, som tillsattes år 1855 i ändamål att föreslå åtgärder för ett ändamålsenligt ordnande af handels- och sjöfartsförhållandena, tillstyrkte bland annat och i sammanhang med afgifvet förslag till en ny tulltaxa, att tolagen måtte såsom särskild beskattning upphöra och förlusten godtgöras städerna af tullmedlen. De härför åberopade skälen voro: enkelhet och lätthet vid varans tullbehandling samt frihet för handeln att, oberoende af skiljaktiga afgifter på olika orter, kunna söka de hamnar, som bäst lämpade sig för omsättningen. Vid riksdagen 1857 beslöto också Rikets Ständer, i öfverensstämmelse med komitéens framställning, att tolagsafgiften skulle upphöra såsom särskild beskattningstitel och »*innefattas i tullsatserna*» samt städerna erhålla godtgörelse af tullmedlen efter ett medelbelopp af de trenne årens 1853—1854—1855 tolagsinkomster. I följd häraf

Bih. till Riksd. Prot. 1868. 1 Saml. 2 Afd. 1 Band. 1 Häft.

utgår årligen af tullinkomsterna till städerna, på sätt bifogade tabell visar, något öfver *en million* R:dr R:mt, som så fördelas, att mer än hälften deraf tillfaller Stockholm och Göteborg.

Då nu emellertid mot de af komiterade anförda nyssnämnda motiv af handelslättnad genom tolagens upphörande med skäl kan anmärkas, att tullbehandling af en vara, d. v. s. undersökningen af dess identitet och bestämmandet af dess skattebelopp, lika litet har sammanhang med tolagsuppbörden, som med städernas öfriga enskilda uppbörd af bro-, våg- och hamnpenningar för samma varor samt anläggningspenningar m. m. och dessa kvarstående stadsumgälder fortfarande utgå efter skiljaktiga taxor, dyrare och billigare på olika ställen;

då tullsatserna, oakadt tolagsavgifterna skola anses deri inbegripna, långt ifrån att hafva blifvit ökade, tvärtom högst betydligt minskats, så att »*tolagens innefattande i tullen*» stannat vid den uttalade önsknigen derom;

då, om än den indragna tolagsumgålden skall anses ingå i de nu varande låga tullsatserna och, kommissionsvis, af Tullverket för städerna uppbäras, detta likväl är en sammanblandning af Statens och enskilda kommuners uppbörd och finanser, som icke, hvarken genom det exempel den ger eller ur annan synpunkt, kan vara lämplig;

då det uppenbarligen är en orättvisa, dels att af statsinkomsterna utgå — exempelvis till Göteborg öfver 300,000 R:dr årligen — ersättning, med verkliga kostnaden vida öfverstigande belopp för skyldigheten att uppföra och underhålla tull- och packhus; och dels mot andra ställen, hvilka antingen, såsom Oscarshamn, redan, ehuru efter år 1855, erhållit stapelstadsrätt, eller framdeles af en sådan förmån kunna komma i åtnjutande, att icke erhålla någon ersättning, men ändock ega samma skyldighet beträffande tullhus m. m.; samt i fråga om brobyggnader särskilda bropenningar fortfarande erläggas, och Statsverket ofta lemnat och lemnar kommunerna bidrag, samt slutligen de i 1715 års Kongl. Bref omnämnda »*andra kostnader*» icke vederligen äro hitförliga;

då numera, efter år 1864, all export är tullfri, men tolag icke drabbade andra än tullpligtiga varor, det synes obilligt att stapelstädernas ersättning utgår efter beräkning för åren 1853—1855, då tullen hade betydligt vidsträcktare omfång;

och då genom tolagens s. k. infattning i tullsatserna vinst icke kan sägas uppkomma annorlunda än för de stora importaffärerna, men dessas gynnande på dylikt sätt icke i någon mån motsvarar hvarken Statsverkets förlust eller orättvisan mellan samhällets kommuner inbördes;

så hemställer jag vördsamt huruvida det med rättvisa och billighet samt Statens fördel är förenligt att tolagsersättningen, på det sätt nu sker, af statsmedlen utgår.

I fråga om sättet att åvägbringa den nödiga förändringen synes mig tvänne utvägar förefinnas:

antingen att, som nu är fallet, tolagen anses inbegripen i tull-satserna, men Staten, i stället för att lemna stapelstäderna det höga ersättningsbelopp, som nu till dem utgår, sjelf öfvertager kostnaden för de byggnader och anstalter, som för tulluppbörden erfordras;

eller ock att åt städerna återlemnas rättigheten att uppbära tolag i sammanhang med annan deras enskilda uppbörd för sjöledes in- och utgående varor. Men i detta fall torde dock tolagsprocenten böra bestämmas lika öfver allt samt för ändamålet noga afpassas, äfvensom grunden för beräkningen blifva, icke det förut begagnade chimeriska tullvärdet, utan varans tullsats.

Jag anhåller om remiss till vederbörligt Utskott på denna alternativa framställning.

Stockholm den 22 Januari 1868.

V. Flectwood.

Tabell, utvisande de belopp af tullmedlen, hvilka, såsom godtgörelse för tolag, uppbåras af följande stapelstäder:

	Med R:dr R:mt.	Med tillökning af 5 proc. å den tulluppbörd, som i hvarje stad öfverstiger R:dr R:mt.	Med minskning för hvad sta- dens tulluppbörd understiger vidstående be- lopp efter följande procent.
Calmar	8,700	270,500	3,25 proc.
Carlshamn	6,900	114,300	6 „
Carlskrona	12,700	77,100	16,50 „
Christianstad	2,900	50,900	5,50 „
Gefle	13,000	119,900	10,75 „
Göteborg	303,600	3,570,700	8,50 „
Halmstad	5,400	78,500	7 „
Haparanda	3,700	79,200	4,75 „
Helsingborg	8,500	143,700	6 „
Hernösand	3,300	26,700	12,25 „
Hudiksvall	900	15,500	6 „
Kongelf	30	200	12,50 „
Landskrona	15,600	342,600	4,50 „
Luleå	400	13,400	3 „
Malmö	14,000	385,200	3,75 „
Marstrand	600	2,800	21,50 „
Norrköping	44,600	467,100	9,50 „
Nyköping	1,700	4,300	40,50 „
Piteå	1,700	26,000	6,50 „
Stockholm	335,300	3,244,500	10,25 „
Strömstad	1,000	12,400	7,75 „
Sundsvall	3,500	38,100	9,25 „
Transport	788,030		

	Med R:dr R:mt.	Med tillökning af 5 proc. å den tulluppbörd, som i hvarje stad öfverstiger R:dr R:mt.	Med minskning för hvad sta- dens tullup- pbörd understiger vidstående be- lopp efter föl- jande procent.
Transport	788,030		
Söderhamn	1,700	10,900	15,75 proc.
Söderköping	2,600	28,200	9,25 ”
Uddevalla	1,800	43,200	4 ”
Umeå	2,500	59,600	4,25 ”
Warberg	5,500	38,900	14 ”
Westervik	3,300	54,200	5,50 ”
Wisby	2,900	48,200	6 ”
Ystad	7,700	160,900	4,75 ”
Summa	816,030		

**Förteckning öfver de för Tolagen utgångna summor till stapel-
städerna.**

	R:dr R:mt.
År 1858 utgingo af tullmedlen	804,492: 82.
” 1859 ” ” ”	964,458: 72.
” 1860 ” ” ”	1,013,382: 3.
” 1861 ” ” ”	obekant.
” 1862 ” ” ”	1,026,129: 49.
” 1863 ” ” ”	1,076,816: 80.
” 1864 ” ” ”	1,003,260: 6.

Tabell, utvisande den för hvardera af Rikets Stapelstäder
särskildt fastställda Tolagsafgift.

	Af inkommande varor.		Af utgående varor.	
	Allmän & Ordinarie tolag.	Inqvarteringstolag.	Allmän & Ordinarie tolag.	Inqvarteringstolag.
	Procent af tullvärdet.	Procent af tullvärdet.	Procent af tullvärdet.	Procent af tullvärdet.
Calmar	$\frac{3}{8}$	—	$\frac{3}{8}$	—
Carlshamn	$\frac{2}{3}$	$\frac{3}{4}$	1	$\frac{1}{4}$
Carlskrona	{ af arbetade varor . . . 3 af råa varor $1\frac{1}{2}$ }	—	{ af arbetade varor . . . $1\frac{1}{2}$ af råa varor 3 }	—
Christianstad	$\frac{2}{3}$	$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{2}$
Gefle	$\frac{3}{4}$	—	$\frac{1}{2}$	—
Göteborg	2	—	1	—
Halmstad	$1\frac{1}{2}$	—	2	—
Helsingborg	{ af arbetade varor . . . $1\frac{1}{6}$ af råa varor $1\frac{5}{6}$ }	—	{ af arbetade varor . . . $\frac{5}{6}$ af råa varor $1\frac{1}{6}$ }	—
Hernösand	1	1	1	1
Hudiksvall	$\frac{2}{3}$	$\frac{2}{3}$	1	1
Kongelf	1	—	1	—
Landskrona	$\frac{2}{3}$	$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{2}$
Luleå	$1\frac{1}{4}$	—	$1\frac{1}{4}$	—
Malmö	1	$\frac{3}{4}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$
Marstrand	{ af arbetade varor . . . 1 af råa varor $\frac{1}{2}$ }	—	{ af arbetade varor . . . $\frac{1}{2}$ af råa varor 1 }	—
Norrköping	1	$\frac{3}{4}$	1	$\frac{1}{4}$
Nyköping	1	$\frac{3}{4}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$
Piteå	1	$\frac{1}{4}$	1	$\frac{1}{4}$
Stockholm	$2\frac{1}{3}$	—	$1\frac{1}{3}$	—
Strömstad	$\frac{2}{3}$	$\frac{2}{3}$	1	1
Sundsvall	$\frac{2}{3}$	—	1	—
Söderhamn	1	—	$\frac{1}{2}$	—
Söderköping	1	$\frac{3}{4}$	1	$\frac{1}{4}$
Uddevalla	$\frac{2}{3}$	$\frac{2}{3}$	1	1
Umeå (uppgift saknas)	—	—	—	—
Warberg	$\frac{2}{3}$	$\frac{1}{2}$	2	$\frac{1}{2}$
Westervik	$1\frac{3}{4}$	—	$1\frac{1}{4}$	—
Wisby	$1\frac{3}{8}$	—	$1\frac{7}{8}$	—
Ystad	{ af arbetade varor af råa varor $\frac{3}{2}$ }	$\frac{1}{2}$	{ af arbetade varor af råa varor 1 }	$\frac{1}{4}$